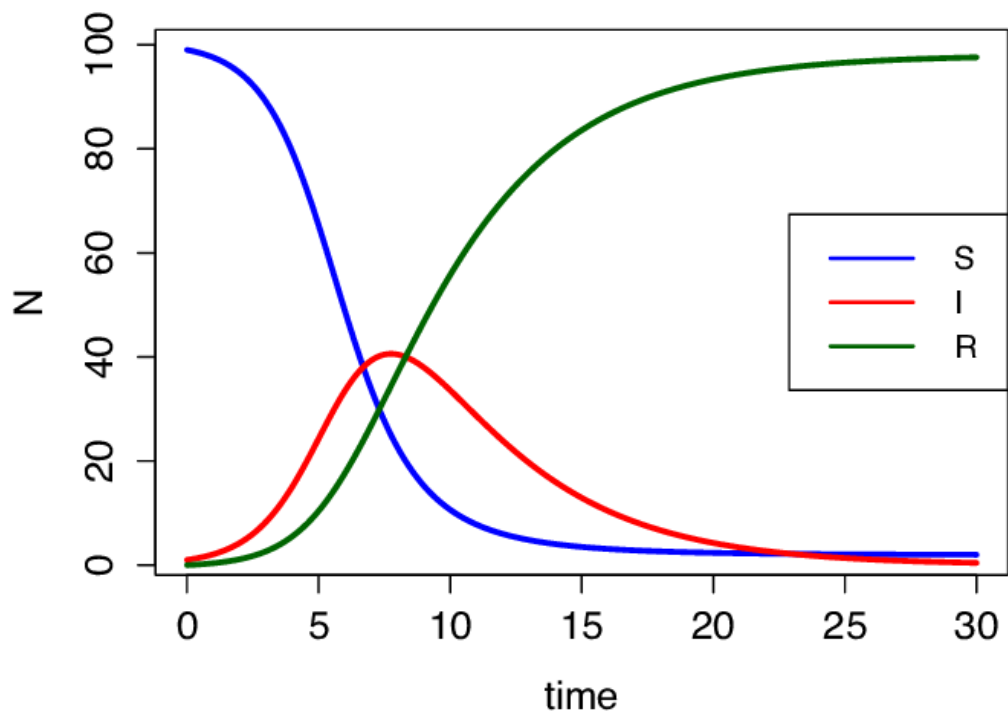

Topic: COVID ตอนที่ 3 ประเทศไทยจะไปทางไหน	Authors: นพ.ชัยศ คุณานุสนธิ์
ถึงตอนนี้ ความรู้เรื่องโรคปอดอักเสบที่กำลังระบาดอยู่ (COVID-19) ที่เกิดจากเชื้อโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ (2019-nCoV) ในด้านการระบาดมีมากมาย จนหลายคนเริ่มสับสน คำถามที่ได้ยินบ่อยในช่วงนี้คือ แล้วการระบาดจะสิ้นสุดเมื่อใด ประเมินว่า จะกลับมาใช้ชีวิตปกติได้เมื่อไร โดยเฉพาะผู้ที่จองตั๋วไปต่างประเทศ (ญี่ปุ่น เกาหลี) ในช่วงวันหยุดสงกรานต์ปีนี้ คำตอบตอนนี้คือ “ไม่ทราบ” เพราะลักษณะการระบาดในประเทศไทยและต่างประเทศยังเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ตัวอย่างในกรณีประเทศเกาหลีใต้ที่สุขภาพสตรีท่านหนึ่งสามารถแพร่เชื้อให้ผู้อื่นได้กว่าสี่ร้อยคน เปลี่ยนลักษณะการระบาดในประเทศไปแบบ “ซุ่มซุ่มกิน” หากเกิดในประเทศไทย หรือประเทศปลายทางที่เราจะไป ก็จะทำให้เราต้องเปลี่ยนแผนในทันที คำแนะนำที่แน่นอนในตอนนี้คือ ให้ทุกคนดูแลตัวเอง อย่าเพิ่มความเสี่ยงด้วยการไปต่างประเทศโดยเฉพาะที่ซึ่งอาจจะทำให้ได้รับเชื้อมา เพราะนั่นจะเป็นการเพิ่มภาระให้กับผู้ทำงานและใช้ทรัพยากรอย่างไม่จำเป็น เพราะแม้เราจะไม่ติดเชื้อแต่ช่วงการเฝ้าระวังและการตรวจทางห้องปฏิบัติการว่าติดเชื้อหรือไม่ก็ต้องใช้ทรัพยากรซึ่งน่าจะนำไปใช้ในรายที่จำเป็นกว่า การระบาดในครั้งนี้อาจก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจกับประเทศไทยมากกว่าผลกระทบต่อส่วนบุคคลหรือทางการแพทย์และสาธารณสุข แล้วประเทศไทยจะไปทางไหน ความเป็นไปได้มีอยู่สามทางใหญ่ๆ คือ (ก) อยู่ในระยะที่สองและการระบาดก็หมดไป (ข) เข้าสู่ระยะที่สามแล้วลดระดับลงเป็นโรคประจำถิ่น (ค) เข้าสู่ระยะที่สามแล้วลดระดับลงแล้วหายไป ซึ่งจะเป็นอย่างไรนั้น ขอให้ดูภาพประกอบเพื่อทำความเข้าใจธรรมชาติของ “โรคระบาด” ในภาพนี้ S หมายถึง Susceptible คือมีความเสี่ยงและได้สัมผัสเชื้อแล้ว I หมายถึง Infected คือสัมผัสเชื้อแล้วติดเชื้อ ส่วน R หมายถึง Recovery คือ เป็นโรคแล้วหายหรือตายไป จะเห็นได้ว่าโรคอุบัติใหม่เช่น COVID-19 นี้ ประชาชนทั้งหมดจะเป็น Susceptible คือ ไม่มีภูมิคุ้มกันมาก่อน เมื่อมีผู้สัมผัสและติดเชื้อจะเกิดผู้ป่วยคือ Infected ซึ่งเมื่อหายจากโรคจะทำให้จำนวนผู้ที่ Susceptible ลดลงตามลำดับ รูป Epidemic curve ที่เราเห็นกันมาก่อน คือเส้นของ I = Infected cases นั่นเอง การระบาดของโรคอุบัติใหม่ จะมีลักษณะเช่นนี้เสมอ แตกต่างเพียงสองประการคือ (ก) ความสูงของ I curve คือจำนวนผู้ติดเชื้อ กับ (ข) ระยะเวลา ซึ่งอาจจะเป็น 5 เดือน หรือ 5 ปี หรือนานกว่านั้น เช่น HIV epidemic จากจุดเริ่มระบาดถึงจุดสูงสุดใช้เวลาประมาณ 20 ปี เป็นต้น	

ในกรณีของ COVID-19 นั้น ประเทศไทยเรายังอยู่ในระยะแรกๆของการระบาด หากป้องกันได้ดี เราจะป้องกันไม่ให้ผู้ป่วยมาก คือลดความสูงของเส้น I curve และย่นระยะเวลาให้การระบาดสั้นลง แต่ทั้งหมดนี้ก็โชคดี เพราะเมื่อการระบาดสิ้นสุดลงเร็ว จะนวนผู้ที่เสี่ยงต่อการติดโรคแต่ยังไม่ติดก็ยังสูงอยู่ (เส้น S ยังไม่ลงแตะพื้น) หมายความว่าเราหยุดการระบาดได้ดี แต่เราก็ทำให้คนที่ไม่มีภูมิคุ้มกันหรือสามารถติดเชื้อยังมีจำนวนสูงอยู่ เสี่ยงต่อการระบาดครั้งใหม่อีก หมายความว่า แม้จะหยุดการระบาดได้แล้ว เรายังต้องป้องกันไม่ให้เกิดการนำเชื้อเข้าสู่ประชากรต่อเนื่องไปเรื่อยๆ

หากสนใจศึกษาโมเดลการระบาดของโรคอุบัติใหม่ สามารถติดต่อศูนย์วิจัยสุขภาพกรุงเทพได้ที่ โทร 02-310-3050 หรือ bhrc@bdms.co.th